Lietas arhīva Nr. KA05-0054-19/5
ECLI:LV:VAT:2019:0606.11170008017.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Valmierā 2019.gada 6.jūnijā

Vidzemes apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Ginta Gita Kukaine,
tiesnese Guna Krieviņa un tiesnesis Modris Lapiņš,
piedaloties prokuroram Agrim Silavam un
aizstāvim Guntaram Sīmanim,
izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. C/, personas kods /personas kods/, apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 20.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 20.decembra spriedumu /pers. C/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz diviem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu šim sodam daļēji pievienots sods, kas nav izciests pēc Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 13.janvāra sprieduma, un galīgais sods /pers. C/ noteikts – brīvības atņemšana uz diviem gadiem pieciem mēnešiem ar policijas kontroli uz vienu gadu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 20.decembra spriedumu /pers. C/ notiesāts pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas par to, ka viņš vadīja transportlīdzekli alkohola ietekmē bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kas noteiktā kārtībā nav iegūtas. Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas spriedumā norādītos apstākļos:

2017.gada 12.aprīlī pēc plkst.17.30 /pers. C/, būdams alkoholisko dzērienu iespaidā (alkohola koncentrācija izelpā 1,98 promiles), bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām vadīja automašīnu *VW Golf* ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/ Gulbenes novada Tirzas pagastā pa autoceļu Cesvaine – Velēna un ceļa 26.kilometrā Velēnas virzienā izraisīja ceļu satiksmes negadījumu – nobrauca no ceļa braucamās daļas un apmeta kūleni, tādā veidā pārkāpjot Ceļu satiksmes likuma 28.panta pirmās daļas 1. un 4.punktu.

Par Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 20.decembra spriedumu iesniegtajā apelācijas sūdzībā apsūdzētais /pers. C/ apstrīdējis notiesājošo spriedumu pilnā apjomā, lūdzot atcelt spriedumu un taisīt jaunu, attaisnojošu spriedumu. Apelācijas sūdzībā norādīts, ka spriedums ir nepamatots sakarā ar to, ka pirmās instances tiesa nav pareizi novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, jo vērtējusi tos neobjektīvi, ar apsūdzošu ievirzi. Apsūdzētā ieskatā lietā nav tiešu, objektīvu pierādījumu tam, ka viņš (/pers. C/) vadīja konkrēto automašīnu apsūdzībā norādītajā laikā un vietā. Ar viņa (apsūdzētā) un aizstāvības liecinieka /pers. E/ sniegtajām liecībām esot pierādīts, ka automašīnu tobrīd vadīja /pers. E/. Savukārt neviens no apsūdzības lieciniekiem (/pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, /pers. J/) par automašīnas vadītāju tās kustības laikā neesot liecinājis. Apelācijas sūdzībā apšaubīta lecinieku /pers. I/ un /pers. J/ liecību ticamība daļā par to, ka minētās personas redzēja, ka apsūdzētais degvielas uzpildes stacijā iesēžas automašīnas vadītāja vietā un aizbrauc ar to projām, jo ne /pers. I/, ne /pers. J/ to neesot varējuši redzēt.

Vidzemes apgabaltiesas sēdē apsūdzētais /pers. C/ uzturēja iesniegto apelācijas sūdzību pilnā apjomā, norādot, ka viņš nav izdarījis Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu. Apsūdzētais atzina, ka viņš 2017.gada 12.aprīlī bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām ir vadījis dēlam piederošo automašīnu *VW Golf*, bet noliedza, ka būtu to darījis alkohola ietekmē. /pers. C/ apstiprināja savas pirmās instances tiesā sniegtās liecības par to, ka spriedumā norādītajā vietā un laikā minēto automašīnu *VW Golf* vadīja cita persona – /pers. E/, bet viņš (apsūdzētais) šajā automašīnā atradās kā pasažieris. Saskaņā ar /pers. C/ apgabaltiesā liecināto, 2017.gada 12.aprīlī ar dēlam piederošo automašīnu viņš aizbraucis uz /pers. I/ dzīvesvietu, kur sācis lietot alkoholu. Līdz tam alkohola reibumā neesot bijis un reibumā ar automašīnu neesot braucis. Pēc alkohola lietošanas dēla automašīnu iedevis /pers. I/, lai aizved viņu uz degvielas uzpildes staciju nopirkt vēl alkoholu. Piebraucot pie degvielas uzpildes stacijas, /pers. I/ izkāpis no vadītāja vietas un pirmais iegājis iekšā ēkā. Viņš (/pers. C/) pēc izkāpšanas no blakussēdētāja vietas uzkavējies pie automašīnas, jo ieraudzījis aiz tās savu paziņu /pers. E/. Pateicis /pers. E/, lai sēžas iekšā automašīnā, ka aizvedīs viņu (apsūdzēto) mājās. Pēc tam iegājis degvielas uzpildes stacijā, bet tur alkoholu neesot nopircis, jo izcēlies konflikts sakarā ar to, ka pārdošanā nav bijis ruma. Konflikta dēļ /pers. I/ pirmais izgājis ārā no degvielas uzpildes stacijas ēkas un uzreiz devies projām uz savu māju, pie automašīnas vairāk nav piegājis. Kad viņš (/pers. C/) iznācis ārā, /pers. I/ jau bijis 20-30 metru attālumā no automašīnas, gājis uz savas mājas pusi. Savukārt viņš (apsūdzētais) piegājis pie automašīnas, atvēris vadītāja puses durvis un, paceļot vadītāja sēdekli, esot iesēdies aizmugurējā sēdeklī. Automašīnā jau atradies /pers. E/ – sēdējis priekšā blakussēdētāja vietā. Teicis /pers. E/, lai sēžas pie stūres un ved viņu mājās, ko Artamonovs arī izdarījis: neizkāpjot no automašīnas, pārsēdies vadītāja vietā un sācis vadīt automašīnu. Apsūdzētais vēl liecināja, ka pa ceļam uz māju, stiepjoties uz priekšējā paneļa nodalījumu pēc degvīna pudeles, viņš esot izgrūstījis /pers. E/, kurš ar roku sitis viņam atpakaļ, un tajā brīdī /pers. E/ vadītā automašīna ielidojusi grāvī. Ceļu satiksmes negadījumā bijusi sasista dēlam piederošā automašīna, tāpēc, lai dēls neuzzinātu, ka negadījuma brīdī pie stūres bijis /pers. E/, licis viņam kāpt ārā un ātri iet projām. /pers. E/ no automašīnas izkāpis pa blakussēdētāja puses durvīm, jo šofera puses durvis nav bijis iespējams atvērt, un aizgājis uz lielceļa pusi. Pēc tam viņš pats (/pers. C/) no aizmugurējā sēdekļa esot pārsēdies uz priekšu blakus vadītāja vietai, no priekšējā paneļa nodalījuma izņēmis 0,5 litru tilpuma degvīna pudeli un sācis dzert alkoholu. Kad gribējis izkāpt no automašīnas, neesot varējis atvērt blakussēdētāja puses durvis, kas aizcirtušās ciet pēc /pers. E/ izkāpšanas. Tā kā automašīna pēc negadījuma stāvējusi slīpi, tad viņš (apsūdzētais) esot ieslīdējis vadītāja vietā, kur viņu redzējuši sēžam klāt pienākušie liecinieki.

Sniedzot liecību apelācijas instances tiesā, apsūdzētais /pers. C/ atzina, ka pirmstiesas kriminālprocesā viņš liecinājis, ka neatceras notikušā ceļu satiksmes negadījuma apstākļus, un nav norādījis, ka negadījuma brīdī automašīnu vadīja /pers. E/. Patiesībā vienmēr esot visu skaidri atcerējies, bet par /pers. E/ neesot liecinājis, jo gribējis viņu pasargāt no nepatikšanām sakarā ar dēla automašīnas sabojāšanu.

Apmierinot apsūdzētā apelācijas sūdzībā izteikto lūgumu, Vidzemes apgabaltiesas sēdē tika nopratināts pirmās instances tiesā jau nopratinātais liecinieks /pers. I/, kurš norādīja, ka apstiprina savas rajona tiesā sniegtās liecības. /pers. I/ apelācijas instances tiesā papildus liecināja, ka viņam ir pazīstams Lizumā dzīvojošais /pers. E/, bet šo personu viņš neesot redzējis, kad ar automašīnu aizvedis /pers. C/ uz degvielas uzpildes staciju Tirzā. Saskaņā ar /pers. I/ liecināto, tajā dienā apsūdzētais ar automašīnu *VW Golf* atbraucis pie viņa uz māju. Pēc tam vienojušies doties uz nepilnus 5 km attālo degvielas uzpildes staciju, lai /pers. C/ varētu iegādāties alkoholu, jo bijusi doma tajā vakarā turpināt kopā būšanu. Automašīnu uz degvielas uzpildes staciju vadījis viņš (/pers. I/), bet apsūdzētais sēdējis blakus. Iebraucot degvielas uzpildes stacijas teritorijā, abi izkāpuši no automašīnas un kopā iegājuši iekšā ēkā, turklāt apsūdzētais gājis pirmais, bet viņš (liecinieks) – pēc apsūdzētā (otrais). Ārpusē pie degvielas uzpildes stacijas bijuši vēl citi cilvēki, bet tie sēdējuši pie galda, automašīnas tuvumā neviens nav atradies. Degvielas uzpildes stacijā /pers. C/ izcēlies konflikts ar pārdevēju, tāpēc viņš (/pers. I/) izgājis ārā un devies uz mājas pusi, prom no automašīnas. Patiesībā neesot redzējis, kā no degvielas uzpildes stacijas ēkas iznācis un kā automašīnā iesēdies apsūdzētais. Rajona tiesā liecinot, ka to redzējis, esot pārteicies. Domājis, ka /pers. C/ ir iesēdies automašīnā un aizbraucis ar to, jo redzējis, kā automašīna izgriezusies uz ceļa no degvielas uzpildes stacijas un aizbraukusi uz Lizuma pusi.

Liecinieks/pers. I/ apelācijas instances tiesā apstiprināja savas pirmstiesas kriminālprocesā sniegtās liecības daļā par to, ka 2017.gada 12.aprīlī ap plkst.17.00, kad /pers. C/ iebrauca pie viņa ar automašīnu *VW Golf*, apsūdzētais jau bija stiprā alkohola reibumā, kas bijis acīmredzams (nopratināšanas protokols lietas 41.lapā).

Motīvu daļa

Apsvērusi apelācijas sūdzības motīvus, nopratinājusi apsūdzēto /pers. C/ un liecinieku /pers. I/, kā arī apelācijas kārtībā pārbaudījusi un novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus to kopumā un savstarpējā sakarībā, Vidzemes apgabaltiesai nerodas šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto apsūdzētā vainīgumu, tāpēc nav pamata apsūdzētā iesniegtās apelācijas sūdzības apmierināšanai. Līdz ar to Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 20.decembra spriedums daļā par /pers. C/ atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un par šo noziedzīgo nodarījumu noteikto sodu ir atstājams negrozīts. Vidzemes apgabaltiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmo daļu atzīst par nepieciešamu pārsniegt apelācijas sūdzībā izteikto prasību apjomu un ietvarus, jo konstatē, ka pirmās instances tiesa, nosakot /pers. C/ sodu pēc vairākiem spriedumiem, galīgajam brīvības atņemšanas sodam pievienojot iepriekšējā spriedumā noteikto policijas kontroli, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzēto Krimināllikuma pārkāpumu, kas nav norādīts apelācijas sūdzībā. Pieļautais Krimināllikuma 51.panta un Krimināllikuma Pārejas noteikumu 13.3.punkta pārkāpums ir pamats Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 20.decembra sprieduma atcelšanai daļā par /pers. C/ noteikto galīgo sodu, un atceltajā daļā apelācijas instances tiesā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 565.panta pirmās daļas 4.punktu taisāms jauns spriedums, ar kuru apsūdzētajam nosakāms galīgais sods, nepiemērojot papildsodu – policijas kontrole.

Neskatoties uz to, ka apsūdzētais neatzīst sevi par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, Vidzemes apgabaltiesa, novērtējusi lietā iegūtos un tiesas izmeklēšanā pārbaudītos pierādījumus, kas pirmās instances tiesas spriedumā uzrādīti, kā arī kopumā pareizi novērtēti, atzīst par pierādītu, ka /pers. C/ 2017.gada 12.aprīlī pēc plkst.17.30 alkohola ietekmē vadīja automobili *VW Golf* ar reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/ Gulbenes novada Tirzas pagastā pa autoceļu Cesvaine – Velēna bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kas noteiktā kārtībā nav iegūtas. Atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētā atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu apelācijas instances tiesas nolēmumā nav nepieciešams atkārtot visus pirmās instances tiesas spriedumā minētos apsūdzētā vainīguma pierādījumus un atzinumus. Ievērojot Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas prasības un 564.panta ceturtajā daļā noteikto, Vidzemes apgabaltiesa sniedz novērtējumu apsūdzētā apelācijas sūdzībā ietvertajiem argumentiem.

Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka nav pamatoti apelācijas sūdzībā minētie apsvērumi par neobjektīvu un nepilnīgu pierādījumu vērtējumu pirmās instances tiesas spriedumā. Izvērtējot argumentu par pierādījumu "neobjektīvu vērtējumu", judikatūrā atzīts, ka saturiski to varētu attiecināt uz jēdzienu "objektīva tiesa" *(Augstākās tiesas 2018.gada 4.oktobra lēmums lietā Nr.SKK-540/2018).* Savukārt doktrināli jēdziens "tiesas objektivitāte" definējams kā tiesas spēja izziņas procesā spriest tiesu bez aizspriedumiem un personiskās ieinteresētības, šādi norādot, ka tiesas spriešanā tiesas viedoklis un subjektīvā attieksme nav kritizējamas, un subjektīvā izziņa kā domāšanas atspoguļošana un īstenības atveidošana ir nesaraujama ar objektīvo spriešanu *(Matjušina R. Objektivitāte taisnīgas tiesas spriešanā. Latvijas Universitātes žurnāls Juridiskā zinātne Nr.2, Rīga: Latvijas Universitāte, 2011, 134.lpp.).*

Vidzemes apgabaltiesa ņem vērā Augstākās tiesas 2019.gada 31.janvāra lēmumā lietā Nr.SKK-101/2019 norādīto, ka Kriminālprocesa likumā nav paredzēts pierādījumu vērtēšanas veids – objektīva vērtēšana. Šā likuma 124.panta piektajā daļā ir noteikts pierādīšanas standarts – pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par to esamību vai neesamību. Pierādīšanas priekšmetā ietilpstošos apstākļus pierāda ar pieļaujamiem, attiecināmiem, ticamiem un pietiekamiem pierādījumiem, kas iegūti, pārbaudīti un izvērtēti Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

No pirmās instances tiesas sprieduma redzams, ka Vidzemes rajona tiesa ir izvērtējusi krimināllietā iegūtos un tiesas izmeklēšanā pārbaudītos pierādījumus atbilstoši minētajām prasībām. Savukārt /pers. C/ apelācijas sūdzībā izteiktais pierādījumu vērtējums ir sūdzības autora subjektīvs viedoklis, kas nav pamatots ar Kriminālprocesa likuma normām.

Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā dots pareizs lietā iegūto pierādījumu novērtējums un izdarīts pamatots secinājums par to, ka /pers. C/ vaina viņam inkriminēto darbību izdarīšanā ir pilnībā pierādīta ar paša apsūdzētā pirmstiesas kriminālprocesā, kā arī ar liecinieku /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, /pers. J/ pirmās instances tiesā un pirmstiesas kriminālprocesā liecināto un ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem. Tāpat Vidzemes apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesas spriedumā dotajam /pers. C/ aizstāvības versijas novērtējumam, atzīstot, ka patiesībai neatbilst apsūdzētā un /pers. E/ tiesā sniegtās liecības par to, ka apsūdzībā norādītajā vietā un laikā apsūdzībā norādīto automašīnu vadīja nevis /pers. C/, bet gan cita persona – /pers. E/.

No ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokola Nr. EZ096910 redzams, ka 2017.gada 12.aprīlī apsūdzētā dēlam /pers. Z/ piederošā automašīna *VW Golf* ar reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/ ceļa Cesvaine – Velēna 26.kilometrā avarējusi, nobraucot no ceļa braucamās daļas un apmetot kūleni (apgāžoties), kā rezultātā minētajam transportlīdzeklim konstatēti plaši virsbūves bojājumi, tostarp izsists priekšējais vējstikls. Automašīna pēc nobraukšanas no ceļa un apgāšanās atradusies uz riteņiem grāvī augošajos krūmos (lietas 15.-18.lapa).

Pirmās instances tiesā nopratinātie liecinieki /pers. F/ un /pers. G/, kuri pēc ceļu satiksmes negadījuma pirmie ieradās pie avarējušās automašīnas *VW Golf,* liecinājuši, ka avarējušās automašīnas salonā atradās tikai viena persona – apsūdzētais /pers. C/, kurš sēdēja vadītāja vietā un bija alkohola reibumā. Citas personas negadījuma vietā vai tās tuvumā nav atradušās. Apsūdzētais nav varējis izkļūt ārā no automašīnas, jo avārijas rezultātā bija deformētas durvis. Saskaņā ar /pers. G/ liecināto, vadītāja puses durvīm nav bijis iespējams piekļūt (tās bija piespiestas pie koka), tāpēc viņš ar garāmbraucoša motociklista palīdzību kopīgiem spēkiem atlauzuši durvis blakussēdētāja pusē, pa kurām izkāpis apsūdzētais. /pers. C/ bijusi pārsista piere, asiņaina seja un rokas sagraizītas ar stikliem. Apsūdzētais ar grūtībām varējis nostāvēt un taisni noiet, turklāt viņš bijis dezorientēts: vienubrīd prasījis, kam pieder avarējušā automašīna, bet pēc brīža jau atzinis, ka tā ir viņa automašīna, un teicis, ka viņš pats ar to ir braucis. No /pers. G/ liecinātā vēl izriet, ka apsūdzētais viņam prasījis, vai nav kaut kas ko iedzert.

Izvērtējusi liecinieku /pers. F/ un /pers. G/ liecībās minētās ziņas par faktiem, kas plaši izklāstītas pirmās instances tiesas sprieduma 3. un 5.lappusē, Vidzemes apgabaltiesa piekrīt apsūdzētā apelācijas sūdzībā norādītajam, ka neviena no abām šīm personām nav bijusi aculieciniece tam, kā /pers. C/ apsūdzībā norādītajos apstākļos vadīja transportlīdzekli un izraisīja ceļu satiksmes negadījumu. Tomēr /pers. F/ un /pers. G/ liecībās iekļautās ziņas par viņiem zināmajiem faktiem un apstākļiem pēc konkrētā ceļu satiksmes negadījuma kopumā dod pamatu secināt, ka tieši /pers. C/ ceļu satiksmes negadījuma brīdī ceļa Cesvaine – Velēna 26.kilometrā vadīja dēlam piederošo automašīnu *VW Golf* ar reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, turklāt minētajā automašīnā bez apsūdzētā neviena cita persona neatradās. Pirmās instances tiesa šajā sakarībā pareizi novērtējusi /pers. F/ un /pers. G/ liecībās minētās ziņas par to, ka /pers. C/ viens pats atradās avarējušajā automašīnā, sēdēja vadītāja vietā, ka automašīnas durvis nebija iespējams atvērt, tās nācās uzlauzt no ārpuses, pielietojot divu cilvēku fizisku spēku. Apstāklis, ka avarējušās automašīnas durvis vajadzēja atlauzt no ārpuses, lai apsūdzētajam būtu iespējams izkļūt no tās, nepārprotami izslēdz iespēju ceļu satiksmes negadījuma brīdī minētajā automašīnā bez /pers. C/ atrasties vēl kādai citai personai. Turklāt savainojumi uz apsūdzētā sejas un rokām, kas radās priekšējā vējstikla bojājumu dēļ, objektīvi liecina par to, ka /pers. C/ ceļu satiksmes negadījuma brīdī ir atradies automašīnas vadītāja vietā, nevis aizmugurējā sēdeklī, kā to norādīja savās pirmās un apelācijas instances tiesā sniegtajās liecībās.

Šādos apstākļos Vidzemes apgabaltiesa atzīst par patiesībai neatbilstošiem apsūdzētā /pers. C/ abu instanču tiesās sniegtajās liecībās un apelācijas sūdzībā, kā arī liecinieka /pers. E/ pirmās instances tiesā sniegtajā liecībā minētos faktus par to, ka apsūdzībā norādītajā laikā un vietā automašīnu *VW Golf* ar reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/ vadīja /pers. E/.

/pers. F/ un /pers. G/ liecībās norādītās ziņas par ceļu satiksmes negadījuma vietā konstatētajiem faktiem un apstākļiem neapstiprina apsūdzētā izvirzīto versiju par /pers. E/ kā avarējušās automašīnas *VW Golf* vadītāju. Turklāt /pers. G/ liecības daļā par to, ka alkohola reibumā esošais /pers. C/ prasīja viņam alkoholu, neapstiprina apsūdzētā liecināto par automašīnā atrodošos degvīna pudeli un par šīs pudeles saistību ar ceļu satiksmes negadījuma izraisīšanu.

Savukārt /pers. I/ un /pers. J/ liecībās norādītās ziņas par faktiem, kas detalizēti izklāstītas pirmās instances tiesas sprieduma 4. un 6.lappusē, neapstiprina apsūdzētā izvirzīto versiju par viņa satikšanos ar /pers. E/ Tirzas degvielas uzpildes stacijas teritorijā. Saskaņā ar /pers. I/ un /pers. J/ liecināto, /pers. C/ degvielas uzpildes stacijā ieradās un tur uzturējās kopā ar /pers. I/, bet projām apsūdzētais devās viens pats. Lai arī apelācijas instances tiesā /pers. I/ neapstiprināja savas iepriekš kriminālprocesā sniegtās liecības daļā par to, ka viņš ir redzējis, kā apsūdzētais pēc konflikta degvielas uzpildes stacijā iesēžas automašīnas vadītāja vietā un aizbrauc projām, Vidzemes apgabaltiesai nav pamata apšaubīt faktu, ka /pers. C/ vadīja dēlam piederošo automašīnu *VW Golf* kā apsūdzībā norādītajā vietā pa autoceļu Cesvaine – Velēna, tā arī no Tirzas degvielas uzpildes stacijas līdz šai vietai. Sniedzot liecību apgabaltiesas sēdē, /pers. I/ norādīja no apsūdzētā atšķirīgu notikumu secību saistībā ar viņu kopīgo ierašanos un uzturēšanos Tirzas degvielas uzpildes stacijā. /pers. I/ liecībās minētie fakti par to, ka no automašīnas viņš izkāpa vienlaikus ar apsūdzēto, pēc kā viņi abi kopā devās uz degvielas uzpildes stacijas ēku, kurā viņš (liecinieks) iegāja aiz /pers. C/, pilnībā izslēdz iespēju, ka apsūdzētais varēja satikties ar /pers. E/, /pers. I/ neredzot.

Izvērtējusi apelācijas sūdzībā minēto argumentu, ka liecinieki /pers. I/ un /pers. J/ nevarēja redzēt, ka apsūdzētais degvielas uzpildes stacijā iesēžas automašīnas vadītāja vietā un aizbrauc ar to projām, Vidzemes apgabaltiesa ņem vērā, ka /pers. C/ pēc būtības nav apšaubījis šo liecinieku liecībās norādīto faktu, ka viņš (apsūdzētais) automašīnā iekāpa pa vadītāja puses durvīm. Sniedzot liecību apelācijas instances tiesā, apsūdzētais nespēja ticami izskaidrot, kāpēc viņam bija nepieciešams iekāpt automašīnā pa vadītāja puses durvīm, ja viņš jau iepriekš bija vienojies ar /pers. E/, ka automašīnu vadīs šī persona. Turklāt /pers. C/ nesniedza arī ticamu izskaidrojumu savā liecībā norādītajam, kāda iemesla dēļ /pers. E/, kurš bija apņēmies ar automašīnu aizvest apsūdzēto mājās, neapsēdās automašīnas vadītāja vietā.

Vērtējot apsūdzētā apelācijas instances tiesā sniegtajās liecībās norādīto faktu ticamību, Vidzemes apgabaltiesa ņem vērā, ka pirmstiesas kriminālprocesā, kad /pers. C/ tika celta apsūdzība pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas, viņš savu vainu ir atzinis un izdarīto nožēlojis (2017.gada 19.maija izmeklēšanas darbību protokoli lietas 73.,74.lapā). Tikai pirmās instances tiesā 2018.gada 9.aprīlī, tas ir, gandrīz gadu pēc notikušā, /pers. C/ mainījis savu attieksmi pret izvirzīto apsūdzību, norādot, ka neatzīst sevi par vainīgu. Savukārt versiju par to, ka automašīnu apsūdzībā norādītajā vietā un laikā vadījusi cita persona – /pers. E/, apsūdzētais izvirzījis tikai 2018.gada 2.oktobrī, kad pēc notikušā pagājis jau pusotrs gads.

Izvērtējusi šādu /pers. C/ aizstāvības pozīcijas maiņu, Vidzemes apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesai, ka apsūdzētajam saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 67.panta pirmās daļas 6.punktu pienākums norādīt uz apstākļiem, kas izslēdz kriminālatbildību, kā arī uz alibi, radās brīdī, kad viņu atzina par aizdomās turēto Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. No lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētais šo pienākumu nav izpildījis, jo 2017.gada 13.aprīlī, kad viņam paziņots lēmums par atzīšanu par aizdomās turēto, /pers. C/ norādījis, ka neatceras, ka būtu vadījis dēlam piederošo automašīnu *VW Golf* ar reģistrācijas numuru FE1129 alkohola reibumā un avarējis (lēmums, nopratināšanas protokols lietas 43.,44.lapā). Ievērojot Kriminālprocesa likuma 126.panta ceturtajā daļā noteikto, ka pienākums pierādīt apstākļus, kas izslēdz kriminālatbildību, konkrētajā gadījumā – to, ka automašīnu vadījusi cita persona, ir apsūdzētajam, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka /pers. C/ likumā noteiktajā kārtībā nav pierādījis, ka apsūdzībā norādītajā vietā un laikā automašīnu *VW Golf* ar reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/ vadīja /pers. E/.

Šajā sakarībā pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka /pers. C/ un /pers. E/ lietas iztiesāšanas laikā ir norādījuši lietas apstākļiem neatbilstošus, nepatiesus faktus, lai /pers. C/ varētu izvairīties no atbildības, jo šie fakti neapstiprinās ar pārējiem lietā iegūtajiem pierādījumiem, tostarp ar paša apsūdzētā pirmstiesas kriminālprocesā sniegto atzīšanos izdarītajā. Konstatējot, ka liecinieks /pers. E/ tiesas sēdē sniedzis apzināti nepatiesas liecības, pirmās instances tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 473.panta sesto daļu 2018.gada 20.decembrī vienlaikus ar spriedumu pieņēmusi lēmumu nosūtīt materiālus Valsts policijai jautājuma izlemšanai par kriminālprocesa uzsākšanu pēc Krimināllikuma 300.panta pirmās daļas (lietas 125.A-125.B lapa).

Atzīstot, ka apsūdzētā vaina Krimināllikuma 262.panta pirmajā dalā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā ir pierādīta, Vidzemes apgabaltiesa ņem vērā, ka lietā netiek apšaubīts, ka /pers. C/ nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesības un tās nekad likumā noteiktajā kārtībā viņš nav ieguvis. Tāpat /pers. C/ne pirmās instances tiesā, ne apelācijas sūdzībā nav apstrīdējis faktu, ka 2017.gada 12.aprīlī bija lietojis alkoholu. No lietai pievienotā transportlīdzekļa vadītāja pārbaudes protokola Nr.NB348794 redzams, ka /pers. C/ 2017.gada 12.aprīlī plkst.18.58 ir piekritis, ka Valsts policijas darbinieks veic viņa kā transportlīdzekļa vadītāja izelpotā gaisa pārbaudi ar alkometru, kā rezultātā /pers. C/ izelpā konstatēta alkohola koncentrācija vismaz 1,98 promiles (protokols un izdrukas lietas 22.,23.lapā).

Vidzemes apgabaltiesa tāpat kā pirmās instances tiesa uzskata, ka konkrētajā krimināllietā pats par sevi apsūdzību nepierādošs, tomēr būtisks ir fakts, ka /pers. C/ nav apstrīdējis administratīvā pārkāpuma lietā Nr.PC139636 pieņemto lēmumu, ar kuru viņš atzīts par vainīgu un sodīts pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{16}panta piektās daļas, 149.^{24}panta pirmās un otrās daļas, 149.^{4}panta četrpadsmitās daļas ar naudas sodu 120 *euro* (lēmuma kopija lietas 4.lapā). Saskaņā ar šo lēmumu 2017.gada 12.aprīlī pēc plkst.17-iem Gulbenes novada Tirzas pagastā pa autoceļu Cesvaine – Velēna 26.km virzienā uz Velēnu /pers. C/ vadīja transportlīdzekli *VW Golf* ar reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu, netika galā ar transportlīdzekļa vadāmību, nobrauca no ceļa braucamās daļas un apmeta kūleni; pēc ceļu satiksmes negadījuma /pers. C/ atstāja negadījuma vietu, neziņojot, tā pārkāpjot noteikto kārtību. No Sodu reģistra datiem redzams, ka 2017.gada 8.maijā /pers. C/ administratīvā pārkāpuma

lietā Nr.PC139636 uzlikto naudas sodu 120 *euro* ir samaksājis (lietas 134.lapa). Minētais apstiprina /pers. C/ pirmstiesas kriminālprocesā 2017.gada 19.maijā pausto savas vainas atzīšanu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, kas saskaņā ar apsūdzībā norādīto izdarīts administratīvā pārkāpuma lietai identiskos apstākļos (izmeklēšanas darbību protokli lietas 73.,74.lapā).

Vidzemes apgabaltiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128.panta otrajā daļā noteiktajam lietā esošo pierādījumu kopumu uzskata par pietiekamu un pārliecinošu, kas izslēdz jebkādas saprātīgas šaubas par /pers. C/ vainīgumu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Izvērtējusi /pers. C/ noteikto sodu, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka Vidzemes rajona tiesa ir ievērojusi un pēc būtības pareizi piemērojusi Krimināllikuma 46.pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus, un ar konkrēto sodu ir panākts Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā noteiktais soda mērķis.

Vidzemes apgabaltiesa uzskata, ka apsūdzētajam pamatoti piemērots Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas sankcijā paredzētais pamatsods – brīvības atņemšana – īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā, nevis kāds no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem, kā arī obligātais papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana. Pirmās instances tiesa, nosakot šādu soda veidu, ņēmusi vērā apsūdzētā personu negatīvi raksturojošās ziņas par to, ka /pers. C/ agrāk ir tiesāts un viņam nav dzēsta sodāmība pēc Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 13.janvāra sprieduma par Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu.

Izraugoties /pers. C/nosakāmā soda mēru, Vidzemes rajona tiesa nav konstatējusi nekādus apsūdzētā atbildību mīkstinošus apstākļus, un tādus nekonstatē arī apelācijas instances tiesa. Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu par /pers. C/ atbildību pastiprinošu pamatoti atzīts apstāklis, ka noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu, jo jaunu tīšu noziedzīgu nodarījumu 2017.gada 12.aprīlī apsūdzētais izdarīja laikā, kad viņam nebija dzēsta iepriekšējā sodāmība pēc Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 13.janvāra sprieduma.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka Vidzemes rajona tiesas noteiktais soda veids un mērs atbilst /pers. C/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam un radītajam kaitējumam, kā arī paša apsūdzētā personībai un viņa atbildību ietekmējošajiem apstākļiem. Tā kā /pers. C/ pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas, neesot nevienam atbildību mīkstinošam apstāklim, bet esot vienam atbildību pastiprinošam apstāklim, noteikts īslaicīgas brīvības atņemšanas sods uz diviem mēnešiem, tad Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka šādu pamatsoda mēru nav nekāda pamata uzskatīt par netaisni bargu sodu, īpaši ievērojot to, ka likumdevējs Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas sankcijā kā maksimālo pamatsoda mēru paredzējis brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Tāpat Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka pamatots ir pirmās instances tiesas secinājums par to, ka /pers. C/ jānosaka galīgais sods saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmās daļas nosacījumiem, ievērojot to, ka jaunu noziedzīgu nodarījumu apsūdzētais izdarīja pēc Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 13.janvāra sprieduma spēkā stāšanās, nebūdams izcietis nosacīti piespriesto brīvības atņemšanas sodu. Šādos apstākļos lemjot jautājumu par soda noteikšanu pēc spriedumu kopības, saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas jēgu, kas nepieļauj atkārtotu nosacītu notiesāšanu, iepriekšējā spriedumā nosacīti noteiktais brīvības atņemšanas sods ir izpildāms, pārvēršot to reālā brīvības atņemšanā, un jānosaka sods pēc vairākiem spriedumiem saskaņā ar šā likuma 51. un 52.pantā paredzētajiem noteikumiem. Pie tam galīgajam sodam atbilstoši Krimināllikuma 51.panta otrās daļas noteikumiem jābūt lielākam par sodu, kāds noteikts par jaunu izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kā arī par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma.

Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa, nosakot /pers. C/ galīgo sodu pēc spriedumu kopības, nav pareizi noteikusi pēc iepriekšējā sprieduma neizciestā soda daļu, kas pievienojama apsūdzētajam par jauno noziedzīgo nodarījumu noteiktajam sodam.

Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 13.janvāra spriedumā /pers. C/ par Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu noteikts sods – brīvības atņemšanu uz diviem gadiem četriem mēnešiem un policijas kontrole uz vienu gadu; saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu /pers. C/ ticis notiesāts nosacīti, nosakot pārbaudes laiku uz pieciem gadiem (spriedums stājies spēkā 2014.gada 3.martā). Ņemot vērā, ka iepriekšējā kriminālprocesā attiecībā pret /pers. C/ nav bijuši piemēroti nekādi ar brīvības atņemšanu saistītie piespiedu līdzekļi, tad atzīstams, ka apsūdzētais pēc Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 13.janvāra sprieduma nav izcietis pamatsodu – divus gadus četrus mēnešus brīvības atņemšanas.

Attiecībā par Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 13.janvāra spriedumā /pers. C/ noteikto papildsodu policijas kontroles veidā Vidzemes apgabaltiesa norāda sekojošo.

Līdz 2014.gada 31.decembrim Krimināllikuma 45.pantā bija paredzēts papildsods – policijas kontrole, ko tiesa piesprieda kā piespiedu līdzekli, lai uzraudzītu no brīvības atņemšanas vietas atbrīvotās personas uzvedību un pakļautu šo personu policijas iestādes norādītajiem ierobežojumiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 45.panta ceturtajā daļā noteikto, ja notiesātais papildsoda izciešanas laikā izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, tiesa neizciesto papildsoda laiku aizstāj ar brīvības atņemšanu un nosaka galīgo sodu saskaņā ar šā likuma 51. un 52.pantā paredzētajiem noteikumiem. Līdzīgs regulējums šobrīd paredzēts Krimināllikuma Pārejas noteikumu 13.punkta 3.apakšpunktā, kas attiecināms uz personām, kuras turpina izciest papildsodu – policijas kontroli, un proti: ja notiesātais papildsoda (policijas kontroles) izciešanas laikā izdarījis jaunu noziegumu, tiesa neizciesto papildsoda laiku aizstāj ar brīvības atņemšanu un nosaka galīgo sodu saskaņā ar šā likuma 51.panta noteikumiem, divas policijas kontroles dienas rēķinot kā vienu brīvības atņemšanas dienu.

Vidzemes apgabaltiesa ņem vērā, ka /pers. C/ kā nosacīti notiesāta persona papildsodu – policijas kontroli – nekad nav uzsācis izciest, jo viņš saistībā ar Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 13.janvāra spriedumā noteikto sodu nevienā brīvības atņemšanas vietā nekad nav atradies un no šādas iestādes nav ticis atbrīvots. Tā kā Gulbenes rajona tiesa 2014.gada 13.janvārī ar brīvības atņemšanu /pers. C/ nosacīti notiesāja, neievērojot Krimināllikuma 55.panta piektajā daļā noteikto, ka, nosacīti notiesājot, nevar piespriest papildsodu – policijas kontroli, tad nav tiesiska pamata šo papildsodu pievienot apsūdzētajam pēc spriedumu kopības noteiktajam galīgajam sodam. Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka, nosakot /pers. C/ galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu, jāņem vērā, ka pēc iepriekšējā (Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 13.janvāra) sprieduma viņš nav izcietis sodu – divus gadus četrus mēnešus brīvības atņemšanas.

Pirmās instances tiesa galīgo sodu /pers. C/ noteikusi, izmantojot Krimināllikuma 51.panta pirmajā daļā paredzēto apsūdzētajam vislabvēlīgāko principu par neizciestā soda daļēju pievienošanu sodam, kas piespriests par jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Tā kā lieta apelācijas instances tiesā tiek iztiesāta sakarā ar apsūdzētā iesniegto apelācijas sūdzību, tad Vidzemes apgabaltiesai nav pamata pie galīgā soda noteikšanas izmantot likumā paredzēto iespēju par neizciestā soda pilnīgu pievienošanu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu un 565.panta pirmās daļas 4.punktu Vidzemes apgabaltiesa

nosprieda:

Atcelt Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 20.decembra spriedumu daļā par /pers. C/ saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu noteikto galīgo sodu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu sodam par Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu daļēji pievienot pēc Gulbenes rajona tiesas 2014.gada 13.janvāra sprieduma neizciesto pamatsodu, un galīgo sodu /pers. C/ noteikt – brīvības atņemšanu uz diviem gadiem pieciem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574. vai 575.pantā norādīto iemeslu dēļ, 10 dienu laikā pēc

pilna nolēmuma pieejamības dienas iesniedzot kasācijas sūdzību (kasācijas protestu) Vidzemes apgabaltiesā.

Apelācijas instances tiesas pilns nolēmums pieejams 2019.gada 20.jūnijā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 568.panta trešo daļu noteikts jauns pilna nolēmuma pieejamības laiks – 2019.gada 1.jūlijs.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja G.G.Kukaine

Tiesnese G.Krieviņa

Tiesnesis M.Lapiņš